

شیوه‌های مواجهه با منکرات اجتماعی

کازم مطلبی

تهیه: قطب اخلاق، خانواده و سبک زندگی
میز اخلاق

www.ketab.ir

www.ketab.ir

مطلبی، کاظم، ۱۳۵۷ -

شیوه‌های مواجهه با منکرات اجتماعی / کاظم مطلبی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۱.
۱۱۲ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۳۲۱۰) (اخلاق و علوم تربیتی)

ISBN 978-964-09-2489-1

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۱۰۷] - ۱۱۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

چاپ دوم: ۱۴۰۲.

۱. امر به معروف و نهی از منکر - جنبه‌های اجتماعی. ۲. منکرات - جنبه‌های اجتماعی.

۳. انحراف اجتماعی - پیشگیری. ۴. امر به معروف و نهی از منکر - داستان. الف. مؤسسه

بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷/۳۷۷۵

BP ۲۲۶/۴

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۰۷۰۴۳۰

۱۴۰۲

www.ketab.ir

■ موضوع: اخلاق و علوم تربیتی

■ گروه مخاطب: عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۲۱۰

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۳۹۵

بوستان کتاب

بوستان کتاب

شیوه‌های مواجهه با منکرات اجتماعی

- نویسنده: کاظم مطلبی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: دوم / ۱۴۰۲ • شمارگان: ۳۰۰
- بهار • وبسایت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

❖ دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، معلم ۱۴، پلاک ۱۷، کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۶۵۹، تلفن: ۰۲۵۳۱۱۵۲۶۳۲

تلفن‌های پخش: ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۲۰ و ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۴۱

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهید، تلفن ۰۲۵۳۱۱۵۱۲۵۰ و ۰۲۵۳۱۱۵۱۱۸۷

❖ فروشگاه تهران: خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۰۲۱۶۶۹۶۹۸۷۷۸

❖ فروشگاه اصفهان: خیابان حافظ، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۰۳۱۳۲۲۲۴۰۳۷۰

❖ فروشگاه مشهد: چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۰۵۱۳۲۲۳۳۶۷۲

❖ فروشگاه رنگین کمان (کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهید، تلفن ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۳۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.ir

وبسایت: www.bustaneketab.ir

یا قدرانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستار: محمدرضا منصقی سروندانی
- اصلاحات حرفه‌نگاری و صفحه‌آرا: حسین محمدی • نمونه‌خوانی: سیدعلی اصغر هاشمی‌نسب
- طراح جلد: امیرعباس رحیمی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: محمد فراموزی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی
- رئیس مؤسسه
محمدباقر اتصاری

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: معناشناسی
۱۱	یک: رفتار
۱۲	دو: مواجهه
۱۲	سه: حیات اجتماعی
۱۴	چهار: روابط اجتماعی
۱۵	پنج: اخلاق اجتماعی
۱۵	شش: معاشرت اجتماعی
۱۶	هفت: ارکان روابط اجتماعی
۱۶	الف) معاشرت
۱۶	ب) اعتماد اجتماعی
۱۷	ج) نظارت اجتماعی
۱۷	د) برادری
۱۸	ه) اصلاحگری
۱۸	هشت: منکر چیست؟
۱۹	نه: کج روی اجتماعی
۱۹	ده: نقش امر به معروف و نهی از منکر در روابط انسانی
۲۱	یازده: انواع منکرات اجتماعی
۲۱	الف) انحرافات مربوط به امنیت اعتقادی و اخلاقی و ارزشی
۲۲	ب) انحرافات مربوط به روابط عاطفی در خانواده و جامعه
۲۲	ج) انحرافات مربوط به انسجام اجتماعی
۲۲	د) انحرافات مربوط به امنیت جامعه
۲۲	ه) انحرافات مربوط به امنیت منزلتی؛

- ۲۳ (و) انحرافات مربوط به امنیت مالی و اقتصادی
- ۲۳ دوازده: عوامل و زمینه‌های انحرافات اجتماعی
- ۲۳ الف) شخصیت
- ۲۴ ب) عوامل فیزیکی و متافیزیکی
- ۲۵ ج) عوامل و زمینه‌های اجتماعی
- ۲۶ سیزده: آثار منکرات اجتماعی
- ۲۷ ۱. تغییر نعمت
- ۲۸ ۲. اجابت نشدن دعا
- ۲۹ ۳. حبط اعمال
- ۳۱ ۴. ندمت
- ۳۳ ۵. آسیب‌های روانی شخصیتی
- ۳۶ ۶. کاهش عزت نفس
- ۳۷ ۷. کاهش شایستگی
- ۳۹ فصل دوم: مواجهه با منکرات
- ۴۰ یک: خودشناسی کاربردی
- ۴۱ الف) ابزارهای شناخت
- ۴۲ ب) هویت اجتماعی
- ۴۲ ج) هویت صنفی
- ۴۳ دو: خودارزیابی
- ۴۴ سه: خوداصلاحگری
- ۴۵ چهار: مواجهه با افکار
- ۴۶ الف) روش توقف و تأمل
- ۴۶ ب) روش تحلیل عقلی
- ۴۷ ج) تمرین
- ۴۸ پنج: مواجهه با احساسات
- ۴۹ الف) توجه به چگونگی احساس
- ۵۱ ب) تغییر احساس
- ۵۳ ج) خیرخواه باشیم
- ۵۴ د) تمرین
- ۵۶ شش: مواجهه با رفتار

۵۶	الف) شیوه‌های درونی
۵۶	تقویت حیا
۵۷	پاداش یا جریمه
۵۸	ب) شیوه‌های بیرونی
۵۹	هم‌نشینی با خوبان
۶۱	توجه به پیامد رفتار
۶۱	ج) تمرین
۶۳	فصل سوم: مواجهه با دیگران
۶۴	یک: انتخاب راهبرد
۶۵	دو: شناخت ابزارهای مواجهه
۶۵	سه: مخاطب‌شناسی
۶۶	چهار: منکرشناسی
۶۶	الف) مضامین منکرات زبانی
۶۷	ب) مصادیق منکرات غیر زبانی
۶۹	پنج: اصول مواجهه با منکرات اجتماعی
۶۹	الف) هدف‌گیری فعل منکر
۷۰	ب) توجه به شرایط فاعل
۷۰	ج) خیرخواهی در همه حال
۷۱	د) پرهیز از مواجهه منفعلانه
۷۱	ه) جلب اعتماد
۷۱	و) حفظ کرامت انسانی
۷۲	ز) تقدّم استفاده از روش‌های سهل‌گیرانه
۷۲	ح) استفاده از روش‌های غیرمستقیم
۷۳	شش: آداب مواجهه با منکرات اجتماعی
۷۴	هفت: شیوه‌های مواجهه با منکرات اجتماعی
۷۴	الف) شیوه‌های مستقیم
۷۴	تلقین مستقیم
۷۵	داستان
۷۶	تصحیح اطلاعات
۷۷	داستان اول

۷۸	داستان دوم
۸۰	تشویق به اصلاح و تغییر
۸۱	مهرورزی
۸۲	داستان اول
۸۲	داستان دوم
۸۵	تبسم و خنده (خشرویی)
۸۶	مزاح و شوخی
۸۷	داستان اول
۸۸	داستان دوم
۸۹	تکریم و احترام
۹۰	موعظه حسنه
۹۰	کتابی بخشی
۹۱	داستان
۹۲	ب) شیوه‌های غیر مستقیم
۹۲	تلقین غیر مستقیم
۹۳	الگودهی رفتار
۹۳	داستان
۹۷	خیرخواهی
۹۷	داستان
۹۸	تغافل
۹۸	داستان
۱۰۰	بردباری
۱۰۰	داستان
۱۰۱	ایجاد شرایط خاص
۱۰۱	داستان اول
۱۰۲	داستان دوم
۱۰۳	داستان سوم
۱۰۶	نتیجه‌گیری
۱۰۷	کتاب‌نامه

مقدمه

روح پاک هر انسان کمال جو، از تباهی و پستی گریزان و از تاریکی گناه متفر و بیزار است، چراکه خداوند رحمان سرشت او را با فطرتی پاک آفریده است. انسان در میان همه مخلوقات، ویژگی‌هایی دارد که او را از موجودات دیگر متمایز کرده است. آنچه در مواجهه انسان با جهان پیرامونش اهمیت دارد، قدرت برقراری ارتباط با دیگران و اثرگذاری بر آنهاست. این ویژگی مهم، هویت و اصالت انسان را می‌سازد و تغییرات درونی و بیرونی و سبک زندگی او را رقم می‌زند.

پیشرفت و موفقیت انسان‌ها افزون بر تلاش فردی، در سایه ارتباط و اثرپذیری از آن اتفاق می‌افتد. یکی از ملزومات بُعد اجتماعی زندگی انسان برقراری روابط میان فردی و اجتماعی است. بدیهی است که در هر رابطه‌ای مفهوم تأثیر و تأثر وجود دارد. اگر دقیق‌تر به سبک زندگی بشر بنگریم، پی خواهیم برد که هیچ‌کدام از روابط انسان چه با خود و چه با دیگر انسان‌ها و چه با طبیعت و جهان پیرامونش خالی از تأثیر و تأثر نخواهد بود. بنابراین مفهوم اثرگذاری و اثرپذیری در رویارویی‌های روزمره، جزء جدانشدنی زندگی انسان به شمار می‌رود که می‌تواند ایفاگر نقشی مهم در حیات مادی و معنوی او باشد.

از سوی دیگر در همه ابعاد زندگی انسان رفتارهایی از او سر می‌زند

که دارای آثار و پیامدهایی برای خود او و دیگران است. هیچ انسانی به اثرات رفتاری خود بی‌اعتنا نیست و خواسته یا ناخواسته الگویی را در مواجهه با رفتارهای خود و دیگران دنبال می‌کند. در این میان شیوه و الگوی مواجهه، از جمله مفاهیمی است که در سبک زندگی اهمیت ویژه‌ای دارد و باید آن را تبیین کرد.

در این نوشتار برآنیم تا با بررسی الگوهای دینی شیوه مواجهه با ناهنجاری‌های اجتماعی، اولاً، تبیینی روشن از موضوع ارائه دهیم؛ ثانیاً، با نگاهی کاربردی و هدفمند، ظرفیت‌های فردی و اجتماعی را در این زمینه افزایش دهیم.

در پایان از عزیزان کاردان و زحمتکش مؤسسه بوستان کتاب که در آماده‌سازی و چاپ این اثر کوشیدند، صمیمانه تقدیر و تشکر می‌کنم.

کاظم مطلبی

www.ketab.ir